

Élections municipales - 15 et 22 mars 2026

**VILLEURBANNE
INSOUMISE**

avec Mathieu
GARABEDIAN
votre candidat-maire

Bername

Ya Herî Baş a Villeurbanne

Jiyan li Taxê: dibe bajarekî pirreng

1. Em ê komêk ji şaredariyên taxê bi cîgirê şaredar wekî marja'a, bi komêk ji rêvebirên parêzgehê ku polîtîkayên parêzgehê yên piralî (gihîştina mafan, jiyana serbixwe, pêşkeftina civakî, jiyana aborî û bazirganî, pêşkeftina bajarî, nivîsgeha qereqolên polîsan, bi budçeyek diyarkirî) dimeşînin ava bikin.
2. Em ê di çarçoveya encumenek giştî de ji bo niştecihan çend muxtarên taxê biafirînin û em ê hemî kesên ku eleqedar in bînin cem hev: ji niştecihan, ji rêxistinan, ji komeleyên pîşeyî yên taxan. Her muxtar dê budçeya xwe ji bo lêçûnên normal di çarçoveya projeyên nifûsê de hebe ku ji bo hemî niştecihên ji 16 salî mezintir vekirî ne.
3. Qanûn û planên şaredariyê ji nû ve organîze bikin da ku hemî cih - hucre, xizmetên giştî, şahî û çand - di nav kêmtirî 15 hûrdeman de bi veguhastina giştî, çi bi peya an bi bisiklêtê, bigihîjin wan.
4. Di warê rêveberiya demê de, em ê nivîsgehekê ava bikin da ku polîtîkayên parêzgehê yên ku dem ji bo niştecihan azad dîkin, di çarçoveya (rêya çûna malê, rêya çûna kar, rêya birêvebirina karsaziyê heta ku ew pir mijûl bibin) pêşkêş bikin.

Demokrasî - vegerandina desthilatdariyê ji bo gel

Parvekirina desthilatdariya rayedarên hilbijartî

5. Cihbicîhanîna referandûmek ji hêla welatîyan ve hatî destpêkirin şaredarî (RIC) hema ku daxwaznameyek were pêşkêş kirin ku herî kêmtir %1ê nifûsê seferber dike, û pabendbûna lidarxistina referandûmek herêmî ji bo projeyên binesaziyê yên mezin. Meclîsa Bajar mecbûr e ku rêzê li encaman bigire, bi şertê ku beşdariya dengdêran a herî kêmtir be.
6. Dayîna mafê dengdanê ji zarokên di bin temenê qanûnî yê 16 salî de û ji hemî welatîyên biyanî yên ku di dema van referandûman de li şaredariyê dijîn. Hilbijartina 10 endamên meclîsa şaredariyê organîze bikin. Ev welatîyên biyanî (li derveyê YE) tevî meclîsa şaredariyê dibin.
7. Karbidestên hilbijartî peymanek îmze dikin ku tê de her kes mecbûr e ku piştî vegerandina dengdanê encamên dengdanê bi cih bîne ger %10ê hilbijêran navnîşek daxwazên piştrastkirî yên ku ew pêşniyar dikin îmze bikin.
8. Di civînên encumenê de pratîkên nû bidin destpêkirin: Destûr bidin niştecihên beşdar ku bi demên pirsê beşdar bibin, li kêleka gihîştina rûniştinên vîdyoyê pergalek şîroveyan zindî peyda bikin, û civînên encumenê li hemî taxên bajarê organîze bikin.

Beşdariya girseyî ya domdar pêşve bibin

9. Xizmetan ji bo vekolîna serbixwe ya şaredariyê biafirînin û fonên daxwaznameyan biafirînin da ku piştgirî û alîkariya têkoşînê herêmî yên welatîyan, an komeleyan li dijî biryarên saziyan bikin.
10. Xizmetek ji bo perwerdehiya siyasî ya girseyî biafirînin û hejmara awayên beşdariya welatîyan di nav şaredariyê de zêde bikin wekî: atolyeyên ji bo nivîsandina biryarên şaredariyê, anketên beşdariyê, dosyayên nerazîbûnê, atolyeyên plansaziya bajarî yên navdar, lêkolîn, hwd.
11. Ji bo ku avahiya budceya giştî ya şaredariyê ji niştecihan re were şîrovekirin û nîqaşkirin û prensîbên wekheviya di navbera taxan û zayendan de werin piştrastkirin, nîqaşeke giştî ya salane li ser budceyê organîze bike.

12. Mîsogeriya Anticor îmze bikin: têkoşîna li dijî gendeliyê, weşandina rojeva şaredar, eşkerekirina mûçe û tezmînata mesrefan, şefafî di derbarê xerckirinên giştî û biryarên şaredariyê de.

Hevgirtin - Xurtkirina piştgiriya hevbeş

Pejirandina planeke ji bo têkoşîna li dijî xizaniyê û peydakirina gihîştina wekhev a mafan

- 13.** Xizmetên civakî yê herêmî li navendên civaka metropolan xurt bikin da ku piştgirî û gihîştina bi rûmet ji bo kesên ku pirsgerêkên civakî dijîn (wergirên RSA, kal û pîr, seqet, malbatên ne ewle, ciwan û kesên îzolekirî) garantî bikin: Ji bo zêdekirina xebatkarên civakî û dirêjkirina demjimêrên vekirinê parêzvaniyê bikin da ku her kes, tevî yê ku dixebitin an jî erkên malbatî hene, bikaribin bigihîjin mafên xwe. Piştrast bikin ku karmend di çareserkirina xizaniya zêde û têkoşîna li dijî cudakariyê de hatine perwerdekirin.
- 14.** Bi zêdekirina hejmara ofîsên rêveberiya giştî (CPAM, France Travail, CARSAT, CAF, hwd.), bi pêşkêşkirina piştgiriya darayî ji nivîskarên giştî re, bi peydakirina wergeran, bi wergerandina belgeyên sazûmanî û bi garantîkirina gihîştina bê cudakarî bo maseyên xizmetê, gihîştina mafên li taxan, bi taybetî di nav ofîsên şaredariyan de, pêş bixin.

Firehkirina qadên hevpar û baştirkirina rewşa karmendên giştî

- 15.** Bikaranîna berpirsiyar a teknolojiya dîjîtal bi garantîkirina mafê xizmetên ne-dîjîtal û gihîştina hemî xizmetên giştî pêşve bibin. Di nav Şaredariyê de, karanîna nermalava çavkaniya azad û vekirî, daneyên vekirî û polîtîkayek ji bo kirîn, ji nû ve bikar anîn û domdariya alavên IT-ê pêşve bibin.
- 16.** Komîteyên bikarhêneran ji bo xizmetên giştî yê şaredariyê ava bikin, ku dê pêşkeftina wan û hilbijartinên ku ew bandorê li wan dikin, bi beşdarbûna bikarhêner, karmend û berpirsên hilbijartî, kontrol bikin. Projeyên xizmetê pêşve bibin da ku bi karmendên şaredariyê re bigihîjin armancên bernameyê. Karmend di rewşa herî baş de ne ku deverên ji bo başkirinê di bicîhanîna siyasetekê de destnîşan bikin.
- 17.** Têkoşîna li dijî bêewlehiya kar di nav karmendan de bi pêkanîna planên ji bo karên daîmî, jîholêrakirina karê demkî yê neçar û birêvebirina danûstandinên mûçeyê yê navxweyî.
- 18.** Hevpariyên bajarî (avahî, erdên vala, baxçe, meydan, hwd.) wekî cihên ku ji hêla komek niştecihan ve bi hev re têne birêvebirin nas bikin û biparêzin. Veqetandina budçeyek taybetî ji bo van cihan û garantîkirina vê mafê

welatiyan ku wan ji bo projeyên civakî, jîngehî û çandî bikar bînin.

Xaniyên giştî û civakî û xwedîtîya xanî ya ne-spekulatîf biparêzin û pêşve bibin.

- 19.** Avakirina karûbarek vekolîna xanîkirina şaredarî an metropolîtan (bi modelek vekolîna karsaziyê). dê berpirsiyar be ji bo şerkirina xanîkirina nepaqij, nebaş û ne guncaw; şerkirina valahiyan; parastina mafên kirêdaran; şerkirina ji kar derxistinê; çavdêriya kontrolkirina kirê; vekolîna bihayên geştiyaran; û girêdana bi dabînkêrên xanîkirina civakî re di derbarê serlêdanên xanîkirinê de. Ew ê di heman demê de berpirsiyar be ji bo dayîna destûrên kirêkirinê ji xwediyên xanî re, şerkirina bêmalîtiyê û xwediyên taxên xizan.
- 20.** Bi dabînkirina çavkaniyên darayî û gihîştina tesîsên şaredariyê, piştgirî bidin komên parêzvaniya kirêdaran.
- 21.** Ji bo xaniyên bê şert û merc û domdar ên ku ji hêla herêma metropolîtan û dewletê ve têne peyda kirin, têbikoşin. Bi peyda kirina milkên giştî, vala û taybet, stoka xaniyên awarte yê şaredarî û metropolîtan zêde bikin.
- 22.** Bi hevkarîya komeleyên herêmî û Tora Castor, piştgirî bidin projeyên avakirina xwe û sererastkirina xwe, da ku mîrata bajarî ya çîna karker biparêzin û niştecih bikaribin bi hev re malên xwe bi lêçûnên kontrolkirî, bi ruhê hevgirtinê û alîkariya hevbeş, nûve bikin.

Xaniyên giştî û civakî û xwedîtîya xanî ya ne-spekulatîf biparêzin û pêşve bibin.

- 23.** Bazara xaniyan bi zêdekirina para xaniyên giştî bo %50, bi armanca belavkirina pêşînîya xaniyên pir kêr-dahat li hemî taxan û afirandina avahiyên entegrasyonê yê daîmî (xaniyên bi şewaza malbatê, xaniyên nîv-rûniştî, hwd.) bi nêzîkatiya "xanî pêşî".
- 24.** Kontrola kirê ya berdewam û gihîştina xwedîtîya xanî ya ne-spekulatîf bi rêya baweriyên erdê yê civakê û kondomînyûman biparêzin.

Gihîştina lênihêrîna tenduristiyê hêsan bikin, pêşîlêgirtinê pêşve bibin

- 25.** Bi avakirina du navendên tenduristiyê yê pir-pispor li gelek deverên bêxizmet, û her weha hevkariyên bijîşkî yê bi tevahî ji hêla aliyên sêyemîn ve têne fînanse kirin û planên sîgortaya tenduristiyê yê şaredariyê, hewl bidin ku gihîştina lênihêrîna tenduristiyê li ser asta taxê bikin.
- 26.** Navendên bêhnvedanê ji bo ciwan û mezinan li her taxê pêşve bibin û piştgiriya bidin avakirina torên piştgiriya taxê ji bo tenduristiya derûnî.
- 27.** Perwerdehiya alîkariya yekem a berfireh ji niştecihên her temenî re peyda bikin û çandek hişyariya rîskê, çavdêriya hişyar û piştgiriya hevbeş pêşve bibin. Rezervek parastina sivîl a şaredariyê ava bikin ku ji bo nûnertiyên herêmî bi hevkariya komeleyên heyî veqetandî be.

Avakirina hêza ciwanan

- 28.** Dahata Piştgiriya Ciwanan (RSI) li herêma metropolê zêde bikin heya asta Dahata Piştgiriya Çalak (RSA).
- 29.** Pêşxistina însiyatîfan ji bo hêskirina rêberiya kariyerê û gihîştina ciwanan bo kar: bexşên stajê, pêşangehên kar, avakirina kooperatîfên xizmeta ciwanan, têkoşîna li dijî cudakariyê di kar û perwerdehiyê de, piştgiriya darayî ji bo Mîsyona Herêmî ya Villeurbanne, hevrêzkirina bi dibistan û karsaziyên herêmî re.
- 30.** Cihên taybetî ji bo ciwanan (temenên 16-25 salî) biafirînin, piştgiriya darayî ji bo projeyên wan ên sivîl û civakî peyda bikin, û êvaran tesîsên giştî vekin da ku ji wan re cih ji bo beşdarbûn, xweserî û însiyatîfê pêşkêş bikin.
- 31.** Li Kampusa Dua Navendeke Piştgiriya Xwendekaran ava bikin, ku gihîştina xwarin, pêdiviyên bingeîn, alîkariya xanî, xizmetên tenduristiya derûnî, û her weha rêberî, piştgiriya îdarî û xizmetên piştgiriya civakî peyda bike da ku şert û mercên jiyana baş ji bo hemî xwendekaran garantî bike.

Lênihêrîna kal û pîrên me û pîrbûna baş

- 32.** Xizmetên giştî ji bo jiyana serbixwe li asta taxê, bi hevkariya navendên

pîr û kalan û şaredariyên herêmî, bifikirin.

Mafên kar garantî bikin û piştgiriye bidin karên herêmî

- 33.** Prensîbên Înîsyatîfa Herêmê ya Bêkariya Demdirêj a Sifir berfireh bikin da ku garantiyên kar ên herêmî li ser bingeha sektorên berpirsiyar ên jîngehparêz û civakî biafirînin.
- 34.** Xizmetek ji bo parastina karkerên bêewle bi hevkarîya sendîka û komeleyan ava bikin.
- 35.** Piştgiriya pêşkeftina karsaziyên civakî-aborî û piştgiriye (SSE) bi rêya hibeyan an veberhênanên giştî bikin. Herêma metropolîtan afirandina xizmetên hevpar (ofîs, cîh, an xizmetên hevpar) teşwîq dike û baweriyên veberhênanên milkê nekêşbar (REIT) ava dike ku SSE dikarin cîhê bazirganî bi bihayên kontrolkirî bikin û kirê bikin.

Parastina karsaziyên biçûk li dijî zincîreyên firotanê yên dêw

- 36.** Damezrandina fona piştgiriya karsaziyê û planek ji bo peydakirina cihan ji aliyê Société Villeurbannaise d'Urbanisme (Pargîdaniya Plansaziya Bajarî ya Villeurbanne) ve, ku di nav komeleyên bazirganî de tê nîqaşkirin, û pêşxistina lojîstîka herêmî ya hevpar (gerên radestkirinê yên nerm, depokirina hevpar, wesayîten elektrîkî yên berdest).

Mafê ewlehiyê garantî bikin

- 37.** Avakirina ewlehiya xwarinê ya herêmî bi aliyên herêmî yên peywendîdar re: metbexa navendî ya bajêr, xizmeta gihandina xwarinê ya CCAS, dikanên xurekan ên civakî, hevgirtinî û kooperatîf, komeleyên alîkariya xwarinê, kantînen taxan, bazar, AMAP (komeleyên ji bo parastina cotkariya biçûk), û komeleyên Archipel. Avakirina xwaringehên taxan ên şaredariyê û platformeke lojîstîkê ya xwarinê ji bo ku komele karibin berhemên teze û bi kalîteya bilind peyda bikin.
- 38.** Misogerkirina mafê avê bi hevkarîya Desthilata Avê ya Giştî ya Lyon a Mezin: parastina çavkaniyan, pêşxistina kaniyên taxan û serşokên giştî, girêdanên demkî ji bo cihên jiyane yên nefermî (kamp, gundên çolter, squat), vekirina hewza Gratte-Ciel ji gel re, ji nû ve vekirina Rize, pêşxistina peravên kanalê ji bo avjeniyê û avakirina parlemanekê kanal û Feyssine ku ji niştecih, komele û zanyaran pêk tê.

Mafê ewlehiyê garantî bikin

- 39.** Xizmeteke ewlehiyê ya li ser bingeha civakê biafirînin ku li şûna serkutkirinê, balê bikişîne ser pêşîlêgirtinê, ku efserên polîsên civakê, xebatkarên civakî û psîkolog, perwerdekarên pispor, û navbeynkarên dibistan û civakê bîne cem hev. Ev pispor bi rastiyên civakî re rû bi rû ne û di mekanîzmayên pêşîlêgirtina sûc de tene perwerdekirin.
- 40.** Bi hevkarîya komîteyên taxan, encûmenên ewlehiya taxan ava bikin, da ku niştecih, karbidestên hilbijartî, polîsê şaredariyê û yê neteweyî, û aliyên peywendîdar ên taxê li hev bicivin, pirsgirêkan destnîşan bikin, kiryarên hatine kirin bi awayekî şefaf binirxînin, û derbarê pirsgirêkên hatine destnîşankirin de bi aramî danûstandinê bikin.
- 41.** Pêkanîna girtina çavdêriya vîdyoyê û pêkanîna vekolînek darayî ji bo nîrxandina bandora rastîn a pergalê lêçûnek girîng temsîl dike.

Têkoşîna li dijî bazirganiya narkotîkê û bandorên wê

- 42.** Bi daxwaza ku dewlet hêza polîsên dadwerî ya neteweyî xurt bike, wê bi çavkaniyan ve girêbide da ku serokên torên bazirganiya narkotîkê hedef bigire, li koka bazirganiyê bixin.
- 43.** Pêkanîna planeke şaredariyê ya berfireh ji bo pêşîlêgirtina tiryakiyê û kêmkirina rîskê, ku kampanyayên hişyariyê, piştgiriya tenduristî û civakî, vekirina cîhekî xwerû yê ewletir, xurtkirina xizmetên CSAPA/CAARUD li herêmê, û hevrêziya bi komele û xizmetên tenduristiyê re ji bo kêmkirina kiryarên xeternak û bandora wan a li ser aramiya giştî li xwe digire.

Wekhevî - Avakirina Fransayek Nû

Şerê li dijî nijadperestî, zayendperestî û LGBTÎFOBÎYAYÊ

- 44.** Vekirina Malên Mafên Wekhev, bi hevkarîya komeleyan û niştecihan, bi budçeyek taybetî. Xizmetên resepsiyonê yên fîzîkî û telefonê ji bo wê tene peyda kirin û piştgiriya dide civakên ku li dijî cudakariyê û hemî cûreyên nefreta olî, nemaze Îslamofobî û antîsemîtîzmê şer dîkin. Kampanyayên perwerdehî û hişyariya giştî dimeşîne û piştgiriya qanûnî dide qurbanîyan.
- 45.** Polîtîkayên ji bo têkoşîna li dijî zayendperestî û baviksalarî bicîh bînin, di nav de zêdekirina hejmara stargehên awarte ji bo jinên mexdûrên tundûtûjiyê û girêdana fîransmana giştî bi çalakiyên ji bo bidestxistina wekheviya zayendî ve girêdayî.

Afirandina civatek gihîştî

- 46.** Postên koordînatore malperê li deverên giştî biafirînin da ku di dema avakirinê de û adaptekirina malperê dema ku kar ji bo nûjenkirina parkkirinê an deverên bi hêsanî gihîştî (piyayan, bisiklêt, otomobîl) raweste, gihîştinê verast bikin. Bi rêya poster û civînan, ragihandinê bi niştecihan re li ser avakirina pêşerojê û domdar baştir bikin.
- 47.** Lêkolînek gihîştinê ya berfireh li avahiyên giştî, karsazî û qadên giştî bidin destpêkirin, û salane 1 mîlyon euro veqetînin da ku ev gihîştin bibe rastiyeke.

Pêşketin bi rêya çandê

- 48.** Avakirina navendeke medyayê ku odeyên nûçeyan ên serbixwe bîne cem hev û perwerdehiya xwendin û nivîsandina medyayê û rojnamegeriyê peyda bike. Damezrandina Enstîtuya Lefebvre ji bo Mafên Bajarî li Navenda Çandî ya Rize, ku lêkolîner û welatîyan bîne cem hev. Pêşniyar bikin ku ev cih, digel Mala Mafên Wekhev û Mala Ekolojiya Hevbeş, Zanîngeha Gel a Villorban a nû ava bikin.
- 49.** Polîtîkayeke demokrasiya çandî pêş bixin: ji bo tesîsên çandî yên li Villeurbanne piştgiriya darayî peyda bikin û wan vexwînin ku beşdarî afirandina projeyên çandî yên salane bibin ku bi dibistan û niştecihên bajêr re hatine pêşxistin, da ku pirrengî û gihîştina wekhev a pêşkêşiyên çandî misoger bikin. Ji bo hunermend û nivîskaran, bi hevgirtina atolye û

qadên pêşangehê, mekanan ava bikin, û di avakirina Maison des Pratiques Artistiques Amateurs (Navenda Hunerên Amatoran) de di asta metropolê de beşdar bibin.

- 50.** Li dijî taybetkirina ragihandî ya Astroballe derkevin û dest bi avakirina toreke metropolîtan a saziyên çandî yên giştî bikin (Transbordeur, Halle Tony Garnier, Marché Gare, hwd.) da ku li şûna teşwîqkirina pêşbaziye di navbera aktorên çandî yên li herêma metropolîtan de, pêşxistina bernameyeke hevgirtî û gelêrî pêkan bibe.
- 51.** Budçe di bernameya çandî ya bajêr de Festîvalek komedî, festîvalek Sînorên Nû yên Mirovahiyê (kampa hackkirinê, kifşkirina razên derya û çeman, atolyeyên astronomiyê) û festîvalên populer li her yek ji navçeyan.

Pêşvebirina werzîşên populer

- 52.** Bi danûstandina rêjeyên subvansiyonkirî bi klûb û komeleyên werzîşê re, misogerkirina dabeşkirina dem a wekhev ji bo tesîsên werzîşê di navbera klûbên cûda yên bajêr de, û pêşxistina tesîsên werzîşê yên herêmî, gihîştina werzîşê hêsan bikin.
- 53.** Pêşbirkek salane biafirînin "Olîmpiyadên Taxê" ku klûb û komeleyên werzîşê yên herêmî tê de beşdar dibin, li ser bingeha peymanek wekheviyê (astengdarî, zayend, cudakarî) ye ku ji hêla her tîmê ve hatî îmzekirin, bi çalakîyan li tesîsên taxê û fînalên mezin li tesîsên werzîşê yên sereke yên bajêr têne lidarxistin.
- 54.** Pêşkêşek şaredariyê ji bo rahênerên werzîşê yên li derve li parkên bajêr ava bikin, karûbarên perwerdehiyê yên belaş ên bi çavdêriya rahêner (wek xurtkirin, kardio, sererastkirina tevgerê û werzîşa tenduristiyê) peyda bikin, ji bo hemî temen û astan guncan, û bi hevkarîya qadên lîstikê yên herêmî, komeleyên werzîşê û bernameyên tenduristiya giştî.

Têşxistina beşdariya civakê

- 55.** Planên piştgiriye ji bo rêxistinên civakê bi îmzekirina peymanên pir-salî ji bo bexşan, afirandina fona kirînê ya taybetî, nûjenkirin û peyda kirina tesîsên çalakî û hîlanînê, û pêşxistina flotek hevpar a alav û wesayîtan ku ji bo komeleyan û bajêr gihîştinê hebe, pêşve bibin.
- 56.** Komîteyek Dabeşkirina Alîkariyên Hevbeş ava bikin ku ji berpîrsên

hilbijartî yê ji hem piranî û hem jî opozîsyonê, pisporên teknîkî, lêkolîner û welatîyan pêk tê.

57. Li her parkek mezin qadên lîstîkê yê serpêhatî (herêmen lîstîkê yê derveyî yê xweser ku zarok dikarin bi azadî ava bikin, ceribandinan bikin û bilîzin) pêşve bibin û kafeyên derveyî yê malbat-dostane ku ji hêla rêxistinên perwerdehiya civaka herêmî ve tene rêvebirin, bi hêskarek diyarkirî û beşdariya dilxwazên welatîyan da ku çalakîyên civakî û jiyana taxê dewlemend bikin.

Stargehek ji bo sirgûnan

58. Bajar wekî şaredariyek "penagehek" ji bo sirgûnan ava bikin bi redkirina hemî alîkariyê di prosedurên dersînorkirin û veqerandinê de ji dewletê û bi piştgirîkirina çalak a destpêşxeriyên xanî û hevgirtinê yê ji hêla welatîyan ve tene rêvebirin.
59. Berdewam bikin bi pêşxistina kartên hemwelatîbûna herêmî, wan bi kartên karûbarê giştî (muzexane, veguhastin, pirtûkxane, hewzên avjeniyê, karûbarên civakî) ve girêdin.
60. Bi fînansekirina piştgiriya takekesî û çalakîyên kolektîf, piştgirî bidin pêvajoya adaptasyonê ji bo karkerên bê belge.

Pabendbûna bi aştiyê re

61. Biryarnameyekê derxin ku hevgirtina me bi gelê Filistinê re diyar bike û peymana xwîşkbûnê bi bajarê Bat Yam ê Îsrâîlê re bi fermî qut bike heta ku hikûmeta Îsrâîlê rêzê li qanûna navneteweyî bigire; Peymanek xwîşkbûnê bi bajarekî Xezzeyê an Filistinê re bidin destpêkirin.
62. Festîvalek Aştî û Mirovahiyê biafirînin, bi hevkarîya Francofoniyê, torên welatên Deryaya Spî û komeleyên dostaniyê yê herêmî, pêşwazîya şandeyên navneteweyî bikin da ku çandên cihanê pîroz bikin.
63. Destpêkirina toreke cihanî ya şaredariyên dijî-faşîst wekî bersîvek li hember bilindbûna rastgirên tundrew.
64. Polîtîkayên bîranînê ji bo aştî û rizgariyê pêş bixin, nemaze di derbarê sûcên kolonyalîst, têkoşîna dekolonyalîst, qurbanîyên tundûtûjiya polîs û zindanan û mirinên li cihê kar. Redkirina rûmeta şer û redkirina nijadperestîya sazûmanî di dema bîranîna fermî de.

Ekolojî - xebat ji bo ekolojîyek ku xizmeta nifûsê bike

Damezrandina plansaziya ekolojîk a şaredariyê

- 65.** Di destpêka semesterê de, nîqaşek giştî li ser oryantasyona ekolojîk organîze bike da ku Qanûna Kesk bicîh bîne, ango ji xwezayê ji ya ku dikare tijî bike bêtir negire, û bi niştecih, komele û karsaziyên herêmî re planên veguherîna ekolojîk bi hev re biafirîne.
- 66.** Avakirina Navendek ji bo Ekolojiya Civakî, Xwezayê û Sistemên Jiyanê li La Faisin ji bo pêşwazîkirin û perwerdekirina komeleyan, niştecihan, karmend û pisporên şaredariyê.

Beşdarbûna di Veguhestina Enerjiyê de: Aborî û Enerjiyên Nûjenkirî

- 67.** Bi piştgiriya hevkariyên enerjîyê yên welatiyan, pêşkeftina enerjîya nûjenkirî bilez bike.
- 68.** Xizmetek edaletê ya enerjîya giştî ya şaredariyê biafirîne da ku avahiyên bêbandor ên enerjîyê û amûrên ku enerjîyê dixwin bi dawî bike: Sertîfîkayên performansê ya enerjîya şaredariyê bicîh bîne da ku li dijî sextekariyê şer bike, piştgirî û alîkariya darayî, avahiyên giştî ji nû ve ava bike, serjimêrî bike, mafên nas bike, şîret bike û bi dest bixe.

Xizmetên veguhestina giştî yên ku ji bo her kesî vekirî ne pêşve bibin

- 69.** Piştgiriya Pêşvebirina Mobîlîtasyona Domdar û Gihîştinê: Veguhestina Giştî ya Belaş, Toreyeke rêyên bisiklêtê ya berfireh û toreke bi danasîna mînîbusan pêşve bibin ku bi xetên sereke yên metro, tramvay û otobusan ve girêdayî ne, ku rêwîtiya ji bo kal û pîr û kesên kêmendarm hêsan dike.
- 70.** Li benda pêkanîna serketî ya van alternatîfên otomobîlan, Herêmên Kêm Emîsyon (LEZ) red bikin û parkkirina niştecih û bazirganî belaş bikin, Ew xerca parkkirinê ji bo mêvanan kêmtir dike, îstîsnayên rojane ji bo karsazî û karmendên karsaziyê yên herêmî dirêj dike, û sepandina parkkirinê vedigerîne kontrola şaredariyê.

Pêşbînîkirina bandorên guherîna avhewayê li ser xetereyên ekolojîk

- 71.** Plana Awarte ya Şaredariyê (PCS) bi tevlêkirina bandorên hêvîkirî yên guherîna avhewayê nûve bikin. Ev nirxandinên rûbirûbûn û lawazbûnê yên torên krîtîk, binesaziyê, nifûsê, dabînkirina xwarinê û deverên xwezayî, bi tevlêbûna xurt ji komên nirxandina avhewayê yên herêmî (GREC) vedihewîne.
- 72.** Pêşxistina Nexşeya Pêla Germahiyê: Dabînkirina tesîsên têr û paqij li her taxê, nemaze ji bo kesên xeternak, da ku ji karanîna tesîsên paqijiyê yên taybet dûr bikevin. Qadên kesk pêşve bibin da ku bi germahiya şevê re şer bikin û hebûna avê li bajêr pêşve bibin. Di dema germahiyê de bi demjimêrên dirêjkirî, gihîştina belaş a hewzên avjeniyê pêşkêş bikin.

Li dijî belavbûna bajaran şer bikin û xwezayê vegerînin bajêr

- 73.** Ajansa rêveberiya qada giştî xurt bikin da ku çavdêriya pêşkeftina park, kolan û meydana li bajêr bike. Ajans li ser mijarên têkildarî keskbûnê, têkoşîna li dijî pêşkeftina zêde, sazkirina mobîlyayên kolanan û alavên qada lîstîkê, ronahîkirinê, û pêşvebirina karanîna cihêreng (bazar, bûyer) bi rêbazek holîstîk û bi hevkarîya komên civaka herêmî dixebite.
- 74.** Ji bo pêşdebiran peymanek avahiya domdar a girêdayî bicîh bînin, di nav de ketina ava baranê ya li cîhê, karanîna materyalên xwezayî (biyolojîk û jeo-bingeîn), û armanca sifir girtina erdê.

Şaredariyek pabendî başiya heywanan be

- 75.** Beşek li ser başiya heywanan û parêzvaniya jiyana bi ahengek bi heywanan re biafirîne: Çareseriyên mirovî, li cîhê ku hebin, ji bo heywanên bêparastin (dengê zêde, sterîlîzasyon, kevokên rêgirtina ducaniyê, hwd.), Têkoşîna li dijî terikandina heywanan.

Pabendbûna bi cîhanek paqijtir

- 76.** Kêmkirina qirêjiya av, hewa û axê bi avakirina bingehek beşdariyê ji bo qirêjkeran li herêma metropolîtan a Lyonê û bi meşandina kampanyayên hişyariya giştî li ser qirêjiyê. Avakirina tesîsek pîşesaziyê li Desthilata Metropolîtan ewle bike da ku PFAS (fosfatên domdar) ji pergala

parzûnkirina ava vexwarinê û çîmentoyê were rakirin.

Ber bi civakek bê bermayîyan ve

- 77.** Polîtîkayek kêmkirina bermayîyan a azwer bicîh bîne: toreke kirêkirina alavên hevkarîyê (amûr, alav, hwd.) biafirîne, pergalek veberhênanê ji bo bajêr pêş bixe, û toreke ji nû ve bikaranîn û tamîrkirinê (teknolojiya kesk) bi welatîyan û saziyên akademîk re li seranserê bajêr biafirîne.
- 78.** Bidestxistina xurtkirina tîmên lênêrîna rêyan (ji bo parastin û paqijkirina rêyan hatine veqetandin) û erkê ji bo her navçeya bajarî li herêmên metropolîtan.

Zaroktî û Perwerde - Ji Nû Ve Ravekirina Bajar ji bo Zarok û Malbatan

Lênêrîna zarokan

- 79.** Rêzgirtina Peymana Mafên Zarokan a Neteweyên Yekbûyî misoger bikin û beşdariya zarokan di biryarên derbarê projeyên perwerdehiyê yên herêmî, bernameyên piştgiriya dêûbavan û hwd. de zêde bikin.
- 80.** Xurtkirina xizmetên zarokatiya zû ya giştî ya herêmî bi rêya pêşkeftinên cûrbecûr, çareseriyên lûnêrîna zarokan ên ne-qezenc û piçûk (kreş, komên lîstika li derve, navendên pir-xizmetê, navendên dêûbav û zarokan, torên lûnêrîna zarokan ên qeydkirî) ji bo perwerdehiya pîşeyî.

Dibistanên bi fêrbûna baş

- 81.** Sibehên qehweyê yên mehane ji bo dêûbavan li her derê vegeerînin, baxçeyên dibistanan veguherînin "hewşên oazê" (keskkirin û rakirina asfaltê), û dibistanê bi vekirina wê li derveyî demjimêrên dibistanê ji bo zarok, malbat û civatan vegeerînin dilê taxê.
- 82.** Firavînen nîvro û alavên dibistanê belaş bidin dibistanê û rêk bixin ku hemî xwarin werin veguheztin bo hilberên organîk û herêmî, û her weha vebijarkên vejeterîyan û taştê yên rojane bidin nasîn.
- 83.** Xizmeteke perwerde û rekreasyonê ya giştî ya şaredariyê li ser bingeha perwerdehiya civakî, parastina zarokên biçûk û gihîştina wekhev a çalakiyên rekreasyonê ji bo hemî zarokan ava bikin: geştên dibistanê, danûstandinên navneteweyî, fêrbûna li derve, perwerdehiya hunerî û çandî ya herêmî, û têkiliyên nifşan.
- 84.** Têkoşîna li dijî nearamiya karê ciwanan bi rêya profesyonelkirina domdar a karmendan, ku di piştgiriya kesên astengdar de têne perwerdekirin, piştgiriya akademîk peyda dikin, û tenduristî û paqîjiya zarokan misoger dikin.
- 85.** Parastina dibistanên giştî: garantîkirina hebûna karmendên şaredariyê yên li gorî hewcedariyan (ATSEM), pêşxistina alîkariya karê malê, şerkirina tacîz, cudakarî û devjêberdanê, xurtkirina tenduristiyê dibistanê û navbeynkariyê, danîna planeke piştgiriya ya herêmî ji bo xwendekarên astengdar; Li dijî girtina polên dersê û jîholêrakirina hemî alîkariyên qanûnî yên biyanî ji bo perwerdehiya taybetî.